

НАСТАВНА ЦЕЛИНА 1: Стереотипи и предрасуде

**Шта је идентитет?
Како доживљавам друге, како други виде мене?**

- 1.1. **Како други виде једну особу.**
Особа је више од онога што неко мисли о њој
- 1.2. **Како другачије може да се опише једна особа**
Како добити бољу слику о некој особи?
- 1.3. **Стереотипи и предрасуде**
Наше виђење других људи, група или држава
- 1.4. **Стереотипи о мени!**
Како видим себе – како ме други виде?

НАСТАВНА ЦЕЛИНА 1: Стереотипи и предрасуде

Шта је идентитет? Како доживљавам друге, како други виде мене?

Ко сам ја у ствари? Свакога дана, ученици доживе широк дијапазон вредности и начина заједничког живота. Како би пронашли сопствено место, морају да развију вештину доношења одлука. Шта могу да урадим, шта не смем да урадим? Шта је правилно, а шта погрешно? Деца и адолесценти брзо схвате да на ова питања није лако одговорити. Оно што је добро у једном случају, може да буде лоше у другом. Како могу ја да одлучим? Које смернице имам?

Два важна инструмента за лично вођење су устав једне земље и његов приступ људским правима. Ово су две референтне тачке које демонстрирају плурализам вредности у једном друштву. Најважнији принцип је лична слобода која сваком појединцу даје право да развије своју личност, насупротив узајамној толеранцији и одговорности, доприносећи тако и заједници у којој живи и човечанству уопште. Можемо да се веома разликујемо по нашим ставовима и интересима под условом да смо се сложили око правила како да на миран начин расправљамо о својим несугласицама.

Деца и адолесценти треба да знају да се и одрасли исто тако боре са изазовима и захтевима са којима се сусрећу. Такође би требало да схвате да наставници не поседују кључ апсолутне истине, већ и они праве грешке и уче на њима.

Ова наставна целина бави се неким од питања везаних за развој идентитета личности и како људи и групе доживљавају сами себе и друге. Ученици треба да схвате да њихов идентитет одређују они сами као и њихова интеракција с другима. Другим речима, идентитет је дефинисан како обележавањем разлика међу појединцима тако и потребом појединца да припада својој породици и да га породица и вршњачка група штите. Млади људи ће боље разумети себе ако истражују своја лична осећања и потребе, свој лични развој и будуће жеље. Треба да експериментишу с различитим облицима понашања, проширујући тако своје односе с другима. То ће научити ако конструктивно доприносе ситуацијама друштвене интеракције.

Друштвена и политичка историја наше државе има снажан утицај на наше животе данас. Ученици би требало да постану свесни овог утицаја прикупљајући редовно информације о актуелним питањима и расправљајући о њима, формирајући тако лично мишљење и слушајући мишљења других. Морају да воде рачуна о ставовима, предрасудама и стереотипима који су део јавног мишљења. Једна особа треба да буде свесна ових суптилних облика утицаја како би могла деловати против њих, критички одражавати своје изборе те их по потреби мењати.

Образовање за демократско грађанство и људска права

Кроз ову серију лекција ученици ће:

- бити упознати са концептом стереотипа и како настају предрасуде;
- схватити да појединцима и групама стално приписујемо одређене квалитете;
- схватити да нам такво приписивање помаже да се носимо са сложеностима нашег свакодневног живота;
- схватити да такво приписивање може да повреди и да буде неправедно;
- научити да приписивање потпомаже стварање идентитета појединца и групе;
- научити да је идентитет сложена ствар, а то значи да свака особа може и мора да буде схваћена и описана на другачији начин

НАСТАВНА ЦЕЛИНА 1: Стереотипи и предрасуде Шта је идентитет? Како доживљавам друге, како други виде мене?

Тема часа	Васпитно-образовни циљеви часа	Задаци	Наставна средства	Методе
Лекција 1: Како други виде једну особу?	Ученици наилазе на сложеност ставова и стварају сопствене изборе.	Ученицима се додељују одређене улоге, формирају се ставови. Уче како да замене перспективе.	Опис улога, наставни лист 1.1 (групе 1-3), велики листови папира, маркери.	Групни рад
Лекција 2: Како се на другачији начин може описати једна особа?	Ученици схватају да се различити описи могу односити на један те исти идентитет.	Ученици вежбају и глуме, представљају свој писани рад. Расправљају о сценама које су видели.	Исходи прве лекције постају основни материјал друге. Ученици схватају да се без њиховог учешћа и доприноса лекција не може наставити.	Играње улога, презентација и вођена дискусија
Лекција 3: Стереотипи и предрасуде.	Ученици схватају начин на који су стереотипи и предрасуде повезани и како могу да доведу до поједностављених, али исто тако и неправедних ставова појединаца, група људи и целе државе.	Ученици размишљају о свом виђењу других и о томе расправљају у групама.	Празни листови папира и фломастери.	Групни рад, дискусија
Лекција 4: Стереотипи о мени!	Ученици постају свесни тога како их други доживљавају и уче да то прихвате. Боље схватају перцепцију и реакцију других на њихов идентитет.	Ученици описују себе и једни друге, затим упоређују резултате.	Наставни лист 1.2.	Рад у паровима, пленарна дискусија

Лекција 1
Како други виде једну особу
Особа је више од онога што неко мисли о нјој

Васпитно-образовни циљеви часа	Ученици доживљавају сложеност ставова и стварају сопствене изборе.
Задачи	Ученицима се додељују одређене улоге. Уче како да посматрају ствари из друге перспективе.
Наставна средства	Описи улога, наставни лист 1.1 (групе 1-3), велики папири, фломастери.
Методe	Групни рад.

Ток часа

Ученици се деле у три групе, добијају материјал 1.1 (у три верзије за различите групе), велики лист папира и маркер. (У великим одељењима ученици се могу поделити у више група, али тада наставник треба да обезбеди више сцена за глуму или се исти задатак даје различитим групама. Ово последње може да буде неки занимљив сценариј који ће показати колико описи и разумевање истог могу бити различити између група). Наставник започиње причу о дечаку који се преселио и који истражује своју нову средину. Говори ученицима о дечаковом дневнику али га не чита наглас јер је свака група добила само део текста.

Материјал за наставнике

Текст је, у целини, следећи

„Данас ми је први дан у новом одељењу. Преселили смо се овде из другог краја земље и још увек се осећам као странац. Драги дневнике, много тога ми се десило у последњих неколико дана. Испричаћу ти понешто од тога.

Сада живимо у стану близу реке. Један од дечака из мог разреда живи неколико кућа даље. Већ је трећег дана свратио до мене и позвао ме на пецање. Одбио сам га јер још нисам распаковао штап за пецање .

Испред наше школе је велико фудбалско игралиште. Био сам срећан због тога јер волим да играм фудбал. Зато сам понео своју лопту у намери да тренирам. Баш када сам почео да шутираш на гол, школски чувар ме је зауставио. Био је љут и упитао ме да ли знам да читам. Нисам видео знак на којем је писало да се терен затвара ако падне киша. Био сам толико шокиран да сам отишао кући без речи.

Један старац живи сам у стану изнад нашег. Када сам се јуче враћао кући, срео сам га на улазним вратима. Носио је торбу с храном и тешко је дисао. Било ми га је жао. Упитао сам га да ли могу да му помогнем и понесем торбу до врата.“

Три наставна листића намењена групама садрже различите делове из дневника. Перцепција група ће се разликовати у зависности од информација које добију. Стога, свака група посматра само део дечаковог идентитета и тај став одражава глумећи улоге. Као што је тражено у задатку, групе прво презентују своју листу придева. Представник сваке групе бележи резултате дискусије на велики лист за презентацију на следећем часу.

Сада се свака група одлучује за кратку презентацију своје интерпретације, играјући улоге. Требало би прво објаснити и продискутовати о њима у одељењу, а затим увежбати. То се може одвијати у различитим деловима учионице, или можда у кино сали школе, унутар саме зграде или, ако је време лепо, на игралишту. Чак и ако се глума одвија негде на почетку, труд ће се исплатити. За многе ученике оно што је често тешко изразити речима ће се сада, можда, изрећи једноставно и јасно.

Циљ ученика на овом часу је да напишу листу придева на панолу и да увежбају сцену.

На крају часа наставник скупља плакате (поновно ће их поделити на почетку следећег часа) и спроводи кратко испитивање. Даје позитивне повратне информације и налази тему за следећи час.

Лекција 2

Како се особа може другачије описати...

Како добити бољу слику о некој особи

Васпитно-образовни циљеви часа	Ученици схватају да се различити описи могу односити на један те исти идентитет.
Задачи	Ученици увежбавају и глуме сцене и представљају свој писани рад. Дискутују о сценама које су видели.
Наставна средства	Резултати прве лекције (увежбане улоге и списак придева на пану) постају основни материјал за другу. Ученици схватају да се без њиховог учешћа и доприноса лекција не може наставити.
Методe	Играње улога, презентације и дискусија с целим одељењем.

Ток часа

Први део

Наставник објашњава ток часа. Даје групама још пет минута да увежбају своје сцене. Следи презентација.

Прво један члан групе чита део из дневника пред одељењем користећи пано из прве лекције. Тада група одглуми сцену. Саветује се да се све сцене изведу без прекидања. Ако је више група добило исти део из дневника, требало би га одглумити, с малим разликама, један по један.

Након што су групе завршиле, наставник даје позитивне повратне информације и поново сумира циљ глуме. Ако је разред навикнут на овакав начин подучавања тада ученици могу прећи на следећи корак. Ако нису, саветује се да наставник да ученицима прилику да сагледају и размисле о редоследу сцена гледајући аспекте садржаја и форме.

Ево неких примера како наставник може затражити да размисле о игри улога:

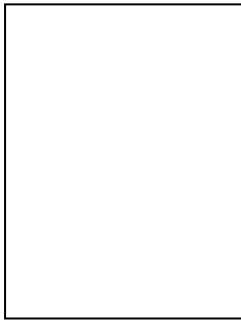
- Како је било наше искуство као групе?
- Да ли сам открио нешто ново о себи?
- Како смо успели да прикажемо ликове онаквима какви су били?

Други део

У другом делу часа ученици слажу своје столице у један или два полукруга испред табле. Наставник тада излаже плакате један по један на табли. Ученици гледају како се презентација одвија:

Ево како га други виде:

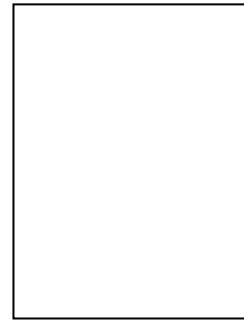
Другар из разреда

Школски чувар

Сусед

У дискусији која следи, ученици би требало да разумеју да је потпуно нормално за једну особу да је различити људи или групе посматрају другачије. Требало би да схвате да не могу да користе категорије попут „тачно“ и „нетачно“ како би описали своје гледиште. У ствари, да би били праведни према дечаку, било би погрешно дозволити да се опише на само један начин.

Могућа упутства за наставника како би подржао критичко мишљење у одељењу:

- Када видим ове различите описе помало сам збуњен.
- Па шта је онда тачно?
- Ко је у ствари Максим?

Наставник чека да се ученици јаве и да дају различите одговоре. Записује одговоре на обичној или флип-чарт табли.

Што можемо да кажемо о дечаку?

- Како га на адекватан начин можемо описати?
- Прво излагање
- Друго излагање
- Треће излагање
- Четврто излагање
- Пето излагање

На крају часа наставник сумира увиде ученика које су стекли у току прве две лекције. Предност је уколико постоји флип-чарт табла или папир већег формата (А3) да би се забележило и презентовало на наредним часовима. Следећа запажања могу бити корисна:

Идентитет

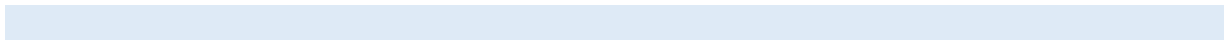
- Идентитет једне личности има више страна.
- Често људи (сусед, пријатељ, чувар, наставник, странац) имају потпуно различите погледе на исту особу.
- Морамо се држати различитих гледишта ако желимо знати више о једној особи

На крају часа наставник тражи повратну информацију од ученика водећи рачуна да не коментарише забелешке ученика.

Постоје различити начини како се то може урадити. Питати разред као целину није увек најбоље решење, јер ће увек исти ученици одговарати, те ће се добити непрецизна повратна информација. Зато се у том случају препоручује модел „пикадо-табле“ (в. наст. лист 1.3). То је метода добијања брзе повратне информације која дозвољава сваком ученику да прецизира своје одговоре. Додатак даје детаљан опис овог облика повратне информације.

Напомена: Сваки ученик узима копију наставног листа 1.3 и на њему, на одређено место, уписује крстић: при центру мете (5) крстић значи "потпуно се поклапа", а у најудаљенијем кругу (1) "уопште се не поклапа". Уколико се користе 2-3 различите боје, иста мета се може искористити и за 2-3 аспекта евалуације.

Наставник на крају даје кратак увид у следећа два часа где ученици неће посматрати појединце већ групе унутар друштва и целе државе.

Лекција 3

Стереотипи и предрасуде

Наше виђење других људи, скупина или држава

Васпитно-образовни циљеви часа	Ученици схватају начин на који су повезани стереотипи и предрасуде и како исти могу довести до поједностављених, али и до неправедних ставова према појединцима, групама људи и целих држава.
Задаци	Ученици размишљају о свом виђењу других и о томе Расправљају у групама.
Наставна средства	Празни листови папира и фломастери.
Методe	Групни рад, дискусија.

Кључни појмови

Стереотипи: То су мишљења, представе и идеје које групе имају о себи или другим групама.

Предрасуде: То су емоцијама испуњена мишљења о друштвеним групама (често мањинама) или одређеним људима (често из мањинских група).

Ток часа

Циљ овог часа је да се ученицима омогући да пренесу своје виђење других на један општији ниво, тј. да оцене веће скупине, верске заједнице, етничке групе или земље.

Наставник припрема кратку, јасно структурисану лекцију о разликама између стереотипа и предрасуда коју ће изложити на почетку часа.

Сумирајући резултате добијене у претходна два часа, наставник помаже ученицима да схвате разлику између стереотипа и предрасуда. Покушава да та виђења представи као стереотипе и предрасуде (видети додатни материјал за наставнике на крају овог поглавља где је укључен и модел за ово кратко кључно предавање). Уводи та два појма говорећи о различитим виђењима дечака о којем се расправљало на предходна два часа. Ученици формирају мале групе. Раде на описивању друштвених група, на пример:

- дечаци и девојчице;
- занимања;
- етничке групе;
- земље;
- континенти.

Важно је не питати ученике о њиховом личном виђењу других. Пре би требало да размисле о томе шта би друштво, суседи или медији могли рећи или мислити о групама које су им додељене у овом задатку.

Ученици покушавају да разликују стереотипе и предрасуде примењујући оно што су чули од наставника на почетку часа.

Наставник може да напише неке сугестије на табли, а ученици сами припремају презентацију резултата у форми списка. Из искуства се показало да ће унапред припремљена листа (види пример испод) помоћи ученицима да бележе идеје које ће употребити касније у дискусији.

Након уводног предавања наставника о стереотипима и предрасудама, ученици раде у групама од троје или четворо отприлике 15 минута, како би размислили о датом задатку. Наставник би требало да пажљиво размисли који пример да понуди. У зависности од политичке ситуације у одређеној држави могуће је изабрати примере блиске властитим искуствима ученика. С друге стране, наставник би требало да спомене само етничке групе или заједнице које живе у држави или локалној заједници под условом да такав избор никога не вређа и само ако не постоји могућност да ће се догодити било какве расправе и неслагања која би могла да измакнуту контроли.

Расправе и резултате група требало би изложити кроз дискусију. Представник групе ће презентовати резултате пратећи образац по следећем критеријуму:

- наша земља, наша група, наша етничка припадност, наше занимање;
- стереотипи које је група изразила о датој групи/земљи;
- предрасуде које је група изразила о датој групи/земљи;
- наше претпоставке зашто су изграђена таква гледишта;
- наша мишљења, укључујући могуће разлике у мишљењу.

Наставник помаже ученицима записујући резултате сваке групе (у форми белешке) на флип-чарт табли.

Пример како бележити резултате с циљем да се помогне ученицима:

Група	Земља/занимање/група	Стереотипи	Предрасуде	Коментари
1				
2				
3				
4				
5				

Наставник на крају сумира час осврћући се и на поступак и на резултате, те обавештава ученике о следећим корацима.

Лекција 4**Идентитет: Стереотипи о мени!****Како ја видим себе – како ме други виде?**

Васпитно-образовни циљеви часа	Ученици постају свесни тога како их други доживљавају и уче да то прихвате. Боље разумеју начин како други виде и реагују на њихов идентитет.
Задачи	Ученици описују себе и једни друге, пореде резултате.
Наставна средства	Наставни лист 1.2.
Методe	Рад у пару, дискусија

Ток часа

Наставник почиње час сумирајући резултате са два предходна часа и упознаје ученике са садржајем данашњег часа. Подсећа ученике да је све започело посматрањем појединца (дечакове личне ситуације), а наставило се са тим како се гледа на веће групе као што су професије, етничке групе и земље у целини. Поново ће се фокусирати на појединца, али овог пута ће сви ученици у одељењу бити у фокусу. Сконцентрисаће се на следећа питања (наставник црта ову табелу на обичној или флип-чарт табли):

Ко сам ја?	
Како бих описао себе?	Самоперцепција
Како би ме описао један ученик из разреда?	перцепција других

Наставник узима наставне листиће на којима су ученици описивали Максима. То би им требало помоћи да се сете што више квалитета и особина људи. Ученици добијају задатак да саставе листу што је могуће више придева за описивање једне особе. Наставник ће сигурно дати неке идеје и предлоге ученицима, могу добити и смернице о категоријама које описним придевима дају значење. Такве категорије могу обухватати следеће:

Како бисмо описали људе:

- ако су добро расположени?
- ако нису расположени или су бесни?
- ако су добри пријатељи?
- ако желимо да опишемо како изгледају?
- ако желимо да их опишемо као ученике?

Боље је укључити цело одељење него питати неколико ученика да презентују своје идеје. То се може постићи следећом вежбом⁶ у којој ученици раде сами како би изнели различите идеје. У

⁶ Предложена вежба је варијанта „Зида ћутања“ (в. ЕДЦ/ХРЕ Приручник VI).

углове учионице или на одвојеним столовима требало би окачити хамер папире. На тим папирима су наведене различите кључне речи као наслови. Ученици записују своје идеје на плакату маркерима. С обзиром да могу видети оно што су други ученици написали, могу додавати коментаре и нове идеје, а никако понављати већ написано.

Резултат такве вежбе би могао овако да изгледа:

Како изгледа једна особа која је добро расположена?

- весела је
- шали се
- опуштена је
- комуникативна је
- пева
- шармантна је...
- ...

Није потребна дискусија, пошто је намера ове вежбе да се ученицима дају идеје за даљи корак. Наставник би већ требало да зна који би ученици могли да раде заједно, у пару. Ово је важно јер је тема којом ће се ученици бавити осетљива. Због тога наставник не ставља заједно ученике који се међусобно не слажу и води рачуна да осећања ученика не буду повређена .

Тимови добију следећи задатак уз помоћ наставног листа 1.2:

Сада ћете да истражите како доживљавате сами себе и једни друге. Урадите то на следећи начин:

- Прво, радите сами.
- Погледајте описе на плакатима и изаберите речи које вас, по вашем мишљењу добро описују. Напишите их на наставном листићу.
- Додајте своје квалитете и описе себе у одређеним ситуацијама које нисте пронашли на плакатима. Запишите их на наставном листићу.
- На исти начин опишите свог партнера.
- По завршетку, размените своје резултате. Занимљиво је видети који описи и ставови се подударају, а који разликују или су чак у супротности једни с другима. Изразите своје мисли и осећања:
 - Шта ме изненађује?
 - Шта ме чини срећним?

- Шта ми смета?
- Шта ме повређује?
- Да ли можеш да свој став поткрепиш неким примерима?
- Који описи су (позитивни или негативни) стереотипи?

Наставник би требало да одлучи да ли ће да спроведе финално испитивање за крај часа (што је уједно и крај ове наставне теме, иако су наставци могући) или ће укратко приказати процесе учења кроз последња четири часа. Коју год методу изабрао, наставник ће приметити да се радна атмосфера у разреду побољшала за време ове наставне теме.

Ученици ће развити боље међусобне односе, доћи ће до занимљивих открића и поделиће их једни с другима. Сада могу да разликују:

- стереотипе и предрасуде;
- самоперцепцију и перцепцију других.

Напредовали су у развоју друштвене компетенције што ће им бити од користи у њиховим свакодневним животима, у разреду и у школи као целини. Ученици ће често наилазити на теме које су се појавиле за време ова четири часа, те ће тако утврдити оно што су научили.

Наставни лист 1.1
(Прва група)
Играње улога

Изаберите представника групе који ће наглас прочитати један краћи део из дневника и задатак за вашу групу.

Одредите другог члана који ће бележити ваше резултате и презентовати их у одељењу.

Део из Максимовог дневника:

Текст је следећи

„Данас ми је први дан у новом одељењу. Доселили смо се овде из другог места и још се осећам као странац. Драги дневниче, много тога ми се десило последњих неколико дана. Испричаћу ти понешто од тога.

Сада живимо у стану близу реке. Један од дечака из мог разреда живи неколико кућа даље. Већ је трећег дана свратио до мене и позвао ме на пецање. Одбио сам га јер је мој штап за пецање још увек спакован у једној од кутија .“

Задаци:

1. Саставите списак придева за које мислите да би их Максимови другари из разреда употребили како би га описали (*brainstorming* – асоцијативно низање идеја унутар групе).
2. Шта мислите да ће неки ученик у Максимовом разреду рећи другим ученицима о њему? Увежбајте кратку сцену коју можете одглумити у разреду.

Наставни лист 1.1
(Друга група)
Играње улога

Изаберите представника групе који ће наглас прочитати један краћи део из дневника и задатак за групу.

Изаберите другог члана групе који ће бележити ваше резултате и презентовати их.

Део из Максимовог дневника:

„Испред наше школе је велико фудбалско игралиште. Био сам срећан због тога јер волим да играм фудбал. Зато сам понео своју лопту у намери да тренирам. Баш када сам почео да шутираш на го, заустави ме школски чувар. Био је љут и упитао ме да ли знам да читам. Нисам видео знак на којем је писало да се терен затвара ако падне киша. Био сам толико шокиран да сам отишао кући без речи.“

Задаци:

1. Саставите списак придева за које мислите да би их Максимиови другари из разреда употребили како би га описали (*brainstorming* – асоцијативно низање идеја унутар групе).

2. Шта мислите да ће неки ученик у Максимовом разреду рећи другим ученицима о њему? Увежбајте кратку сцену коју можете одглумити у разреду.

Наставни лист 1.1
(Трећа група)
Играње улога

Изаберите представника групе који ће наглас прочитати један краћи део из дневника и задатак за групу.

Изаберите другог члана групе који ће бележити ваше резултате и презентовати их .

Део из Максимовог дневника:

„ Данас ми је први дан у новом одељењу. Доселили смо се овде из другог места и још се осећам попут странца. Драги дневниче, много тога ми се десило последњих неколико дана. Испричаћу ти понешто од тога.

„ Један старац живи сам у стану изнад нашег. Кад сам се јуче враћао кући срео сам га на улазним вратима. Носио је торбу с храном и тешко је дисао. Било ми га је жао. Упитао сам га да ли могу да му помогнем и понесем торбу до врата.“

Задаци:

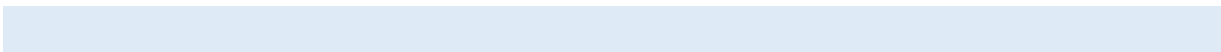
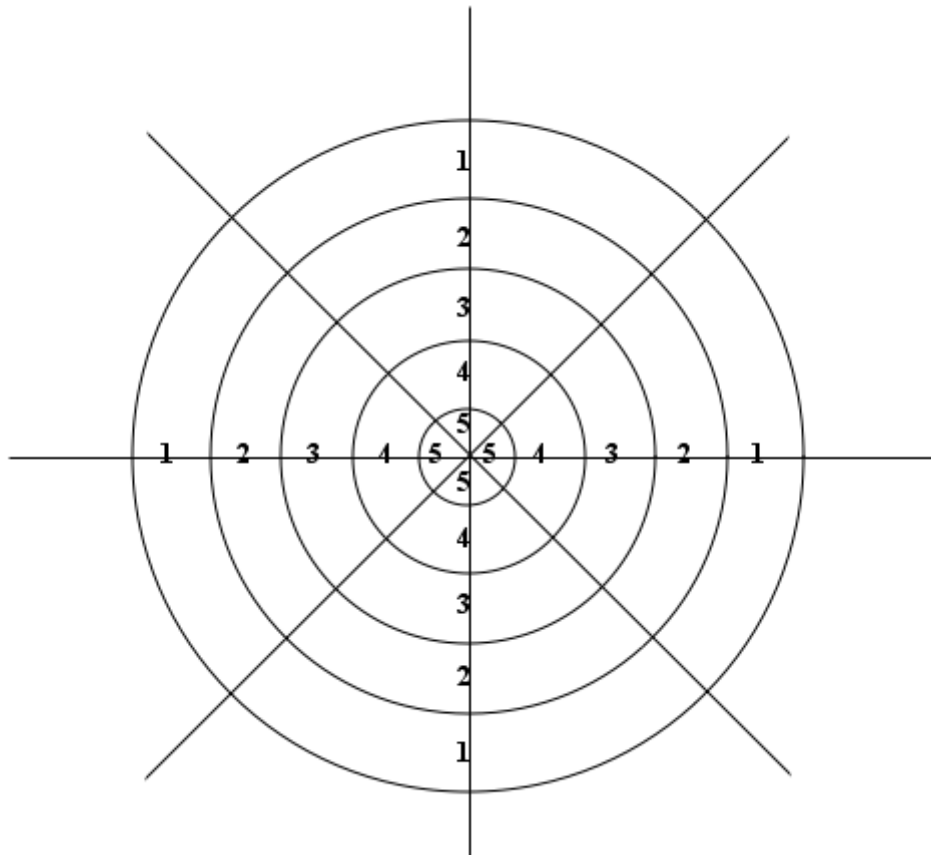
1. Саставите списак придева за које мислите да би их Максимиови другари из разреда употребили како би га описали (*brainstorming*, – асоцијативно низање идеја унутар групе).
2. Шта мислите да ће неки ученик у Максимовом разреду рећи другим ученицима о њему? Увежбајте кратку сцену коју можете одглумити у разреду.

Наставни лист 1.2 Самоперцепција – перцепција других

Рад у пару

<p>Коментари после дискусије</p> <ul style="list-style-type: none"> - Где нам се мишљења слажу - Где нам се мишљења разликују -Запажања 	<p>Како описујем себе (моја самоперцепција)</p>	<p>Како описујем свог другара (моја перцепција некога другог, ја сам је написао)</p>	<p>Коментари после дискусије</p> <ul style="list-style-type: none"> - Где нам се мишљења слажу - Где нам се мишљења разликују -Запажања

Наставни лист 1.3.
Преглед повратних информација – пикадо-мета

Додатни материјал за наставнике Стереотипи и предрасуде

Шта је стереотип?

Људи се често дефинишу као припадници група у зависности од њихове културе, верских уверења, њиховог порекла и спољашњих карактеристика као што су: боја коже, висина, фризура или начина одевања.

Често оваква дефиниција група иде заједно с приписивањем одређених квалитета људима, па се те одређене слике повезују с одређеним групама. Ако су те слике преувеличане до те мере да тешко одговарају стварности зовемо их стереотипима.

Стереотипи се такође могу пронаћи у књигама (чак и школским уџбеницима), стриповима, рекламама или филмовима. И ви сте готово сигурно наишли на такве стереотипе. Замислите на пример слику афричких жена које носе сукње од палминог лишћа, имају дебеле усне и мале кости забодене у њихове носеве.

Од стереотипа до предрасуде

Ако о једној особи или групи судимо само на основу стереотипа, а не као појединцу или групи појединаца, онда се ради о предрасуди. Мишљење о некој особи или групи је формирано, а да их у ствари и не познајемо. Таква гледишта и идеје најчешће немају никакве везе са стварношћу и често су непопуларна или непријатељска.

„Позитивни“ стереотипи

Међутим, постоје и позитивни стереотипи. „Па, шта је лоше у томе?“, помислите. Али и у овом случају су људи погрешно сврстани у исти „кош“. Размислите, на пример, да ли је заиста истина да сви црнци могу брзо да трче?

Због чега су добри стереотипи?

Чини се да предрасуде чине свет једноставнијим и мање компликованим. Ако људи срећу друге људе који им изгледају чудно, то им често ствара непријатан осећај. У таквим ситуацијама предрасуде дозвољавају људима да прикрију своју узнемиреност— могу да се претварам да знам све о другима и не треба да постављам никаква питања. Али резултат тога, од самог почетка, је немогућност истинског сусрета и разумевања.

Шта је ефекат предрасуда?

Предрасуде су често увредљиве. Пре свега, користе се како би се према неком неправедно опходили. Предрасуде лишавају људе могућности да покажу ко су и шта су способни да постигну. На пример, један послодавац можда неће дати посао турском апликанту јер је чуо да „они“ увек касне на посао. Неки људи су склони предрасудама и популистичким идејама иако не знају никога ко би могао потврдити ова негативна гледишта.

Шта можемо урадити против предрасуда?

Предрасуде тешко одумиру и због тога је и тешко носити се с њима. Међутим, нема потребе губити наду, нико се не рађа с предрасудама. Оне се науче и стога се од њих може и одучити. Пре него што осудите особу, замолите је да вам објасни зашто је урадила оно о чему се расправља. Сетите се да ни ви сигурно не бисте волели да вас осуде пре него што вас саслушају.